

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๐/๒๕๕๓

วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๕๕ (กรณี นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคำร้องเป็นหนังสือ
ที่ ปช. ๐๐๐๒.๐๑/๕๑๑๓ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ความว่า
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติ
เป็นเอกฉันท์ว่า นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ด้วย

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่
ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่ง และวรรคสอง
บัญญัติว่า..... ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน
และหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา
โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว คือ
(๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และ
(๓) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้... ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง
นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ ... และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ
เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และวรรคสอง บัญญัติว่า... ให้คณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป...

มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

(๒) ผู้ถูกร้อง/นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้อง ในกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ โดยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว รวม ๔ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑, วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑, วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริง และไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ

(๓) คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๕๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อม พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ผู้สั่งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๐ (๔) นั้น ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยต้องยื่นบัญชี ฯลฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ และกรณีที่พ้นจากตำแหน่งไปแล้วหนึ่งปีภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๑ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนสิ้นสภาพไป แต่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มาตรา ๓๑๗ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงต้องถือเอาวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันที่คณะรัฐมนตรีเริ่มเข้าดำรงตำแหน่ง สำหรับข้าราชการการเมืองตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) นั้น ต้องพ้นจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๔) ด้วย แต่เมื่อนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีผู้สั่งแต่งตั้งได้พ้นจากตำแหน่งไปตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้คณะรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมถือว่าข้าราชการการเมืองดังกล่าว ซึ่งรวมถึงผู้ถูกร้องเริ่มเข้าดำรงตำแหน่งตามคณะรัฐมนตรีด้วย เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ ภายในเวลาดังกล่าวและสำนักงาน ป.ป.ช. ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องกรณีไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ติดต่อหรือยื่นบัญชี ฯลฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ มาตรา ๒๕๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ และเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปตามมาตรา ๒๕๕

LIRT

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาฟังคำแถลงของผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องแถลงต่อศาลมีข้อความสรุปได้ว่า ได้รับหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ป. แล้ว เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. แจ้งว่า ถ้าผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ห้าปี ซึ่งผู้ถูกร้องคิดว่า ไม่เป็นปัญหา ผู้ถูกร้องไม่เคยนั่งประจำสำนักงาน เพราะทำงานด้านการประสานงานลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน รับเงินค่าตอบแทนรายเดือน โดยมอบอำนาจให้ผู้อื่นมารับแทน ไม่มีปัญหาในการยื่นบัญชี ฯลฯ เพราะไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินอะไรมากมาย ไม่อยากจะเกี่ยวข้องกับการเมือง

โดยที่พยานหลักฐานที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยคำร้องนี้ได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องแสวงหาพยานหลักฐานอื่นได้อีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๕ มาตรา ๓๑๗ และมาตรา ๓๓๑

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๑๕

๓. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และ
มาตรา ๑๐ (๔)

ปัญหาที่ต้องพิจารณา

๑. ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคำร้องนี้หรือไม่
๒. นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ปัญหาแรก เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอเรื่อง นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้

ปัญหาที่สอง โดยที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๕๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อม พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ผู้สั่งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๐ (๔) จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสาร

ประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยผู้ถูกร้องจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า รวม ๓ ครั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ในกรณีนี้ ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชี ฯลฯ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งไม่มีหน้าที่เตือนผู้ถูกร้อง ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ รวม ๔ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในคราวประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ด้วย

พิจารณาคำแถลงของผู้ถูกร้อง จากการออกนั่งพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ เห็นว่า คำแถลงของผู้ถูกร้องไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังเป็นข้อแก้ตัวว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจจะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

